Rusių Ragas Unfortified Settlement

In 2023, detailed excavation was carried out at the village of Rusių Ragas (Širvintos district, E Lithuania), consisting of 4 trenches and 2 shovel test pits (56.34 m^2 in total) and a field survey of an area of 5,100 m^2 (Figs. 1–2). The investigation revealed the dark grey cultural layer of the unfortified settlement dating to 500–1000 AD, 3–20 cm thick and with fragments of hand-built pottery with rusticated and smooth surfaces (Figs. 3–4). The layer had been disturbed by unauthorized earthworks, in some areas all the way down to natural soil. The natural layer was encountered in the excavated area at depths of 12–75 cm.

Evelina Mačiokaitė, Mindaugas Grikpėdis, Auksė Rusteikytė

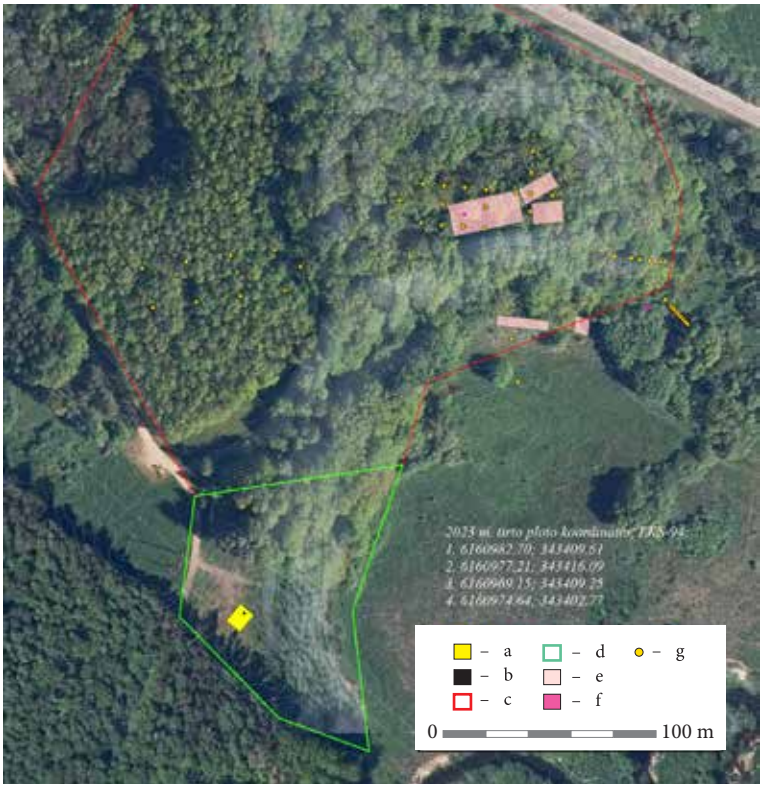
Skomantų piliakalnio papėdės gyvenvietė

2023 m. atlikti detalieji tyrimai greta Skomantų piliakalnio su gyvenviete (UK 23775) (Klaipėdos r., Veiviržėnų sen., Pėžaičių kaimas) saugomos teritorijos, kur planuota įrengti naują aukštosios įtampos elektros energijos perdavimo trasos atramą. Žvalgomieji tyrimai šioje vietoje atlikti 2022 m. (*ATL 2022 metais*, 2023, p. 591), o 2023 m. detaliai ištirtas visas atramai įrengti reikalingos darbų zonos plotas – 90 m^2.

Skomantų piliakalnis ir jo aplinka tyrėjų dėmesio sulaukė jau XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje. Tada kasinėjimus atliko Adomas Alfredas Gustavas Pliateris (rezultatai nežinomi) ir Liudvikas Kšivickis (aptiko daugiau kaip 60 cm storio kultūrinį sluoksnį) (*LPA*, t. 1, p. 428). 1963 m. LII žvalgomosios ekspedicijos metu rasta 30 nedidelių lipdytinių šukių grublėtu, gnaibytu ir lygiu paviršiumi, vienas kiauraraščio indo pakraštėlis ir kelios apžiestos šukės lygiu paviršiumi (*LIIR*, f. 1, b. 167; *ATL 2010 metais*, 2011, p. 38–42). 2010–2011 m. A. Bliujienė piliakalnio aikštelėje, V ir P papėdėse atliko žvalgymus gręžiniais ir magnetometru, ištyrė 2 šurfus. Piliakalnio aikštelės PV dalyje rasta lipdytinės keramikos lygiu ir grublėtu paviršiumi. V papėdėje aptikti du horizontai, viršutinis pagal keramiką skirtas IX–XIII a., o apatiniame radinių nebuvo. PR papėdėje aptiktas 55 cm storio kultūrinis sluoksnis su lipdytine keramika kruopėtu, grublėtu ir lygiu paviršiais (*ATL 2010 metais*, 2011, p. 38–42; *ATL 2011 metais*, 2012, p. 75–76).

2022–2023 m. tyrimų vieta yra toje pačioje aukštumoje, kurioje įrengtas ir piliakalnis. Naujoji elektros linijos atrama suprojektuota šios aukštumos R pakraštyje, greta šlaito į Veiviržo slėnį. Nuo piliakalnio V pylimo ši vieta nutolusi apie 150 m PV kryptimi ir apie 50–55 m į P nuo archeologinio paminklo saugomos teritorijos P ribos (1 pav.). Piliakalnis ir visa aukštuma yra apaugusi mišku, o elektros linijos zonoje suformuota apie 40–50 m pločio proskyna.

Tyrimų plotas buvo 10,6x8,5 m dydžio, trumposiomis kraštinėmis orientuotas lygiagrečiai elektros linijai, t. y. ŠV–PR kryptimi (130°–310°). Siekiant tikslesnio stratigrafijos fiksavimo plotas padalytas į dvi 8,5x5 m dydžio perkasas, tarp jų paliekant 60 cm pločio kontrolinę juostą (2 pav.). Paviršiuje buvo reta velėna, reljefas žemėjo R–PR kryptimi, t. y. link terasos šlaito, tyrimų ploto ribose paviršiaus aukštis siekė H_{abs} 31,84–32,28 m. Ištirtas gruntas sijotas 5x5 mm dydžio akutės sietais. Tyrimų fiksacija vykdyta 10 cm gylio intervalais. Tolimesnė informacija pateikiama tyrimų plotą dalijant į dvi zonas. Pirmoji apima didžiąją tirto ploto dalį, t. y. visą perkasą 1 ir 3 ketvirčius (t. y. Š, V ir P) perkasos 2. Antrajai zonai skiriamas perkasos 2 R ketvirtis (3 pav.).

1 pav. 2023 m. tyrimų situacijos planas: a – 2023 m. tirtas plotas; b – 2022 m. tirtas šurfas; c – saugoma teritorija; d – rekomenduojama saugoti teritorija; e – 2010–2011 m. žvalgymai magnetometru; f – 2010–2011 m. šurfai; g – 2010–2011 m. gręžiniai. M. Grikpėdžio brėž.

Fig. 1. Area plan of the 2023 excavation: a – area excavated in 2023; b – test pit from 2022; c – protected area boundary; d – proposed protected area boundary; e – area of the magnetic survey from 2010–2011; f – test pits from 2010–2011; g – boreholes from 2010–2011.

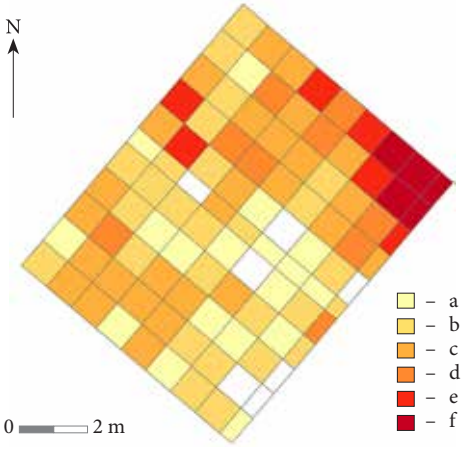
2 pav. Tiriamo ploto vaizdas iš V perkasoje 1 pasiekus įžemį, perkasoje 2 nuėmus velėną. M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 2. Trench 1 with the natural layer fully exposed and trench 2 after topsoil removal, viewed from the W.

3 pav. Perkasos 2 ŠR sienelės stratigrafija ties jos R kampu. M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 3. NE section of trench 2 at its E corner.

4 pav. Tyrimų metu aptiktos buitinės keramikos ir molio tinko radinių svoris gramais kavdratuose: a – iki 10; b – 10–25; c – 25–50; d – 50–100; e – 100–150; f – 400–750. M. Grikpėdžio brėž.

Fig. 4. The weight in grams of household pottery and clay plaster fragments found in each gird square: a – less than 10; b – 10–25; c – 25–50; d – 50–100; e – 100–150; f – 400–750.

Pirmojoje zonoje kultūrinio sluoksnio storis siekė 16–45 cm. Antrojoje zonoje aptiktas gerokai storesnis archeologinis sluoksnis, giliausioje vietoje siekęs 2,04 m, čia aptikta ir didžioji dalis radinių (4 pav.). Velėna buvo 8–10 cm storio. Nuimant ją aptikta radinių, datuojamų nuo I tūkst. pr. Kr. iki XX–XXI a. Dominavo lipdytinės keramikos šukės kruopėtu, lygiu ir brūkšniuotu paviršiais, taip pat rastos dvi apžiestų indų šukės ir 3 žiestų indų šukės, dengtos žalia, ruda ir gelsva glazūromis; rasta 20 molio tinko fragmentų, gintaro žaliavos gabalėlis, 7 koklių fragmentai.

Po velėna beveik visame plote atidengtas tamsiai pilkas ir juosvas sluoksnis (2 pav.). Jį galime skirti į du sluoksnius – viršutinį ir apatinį, pastarasis slūgsojo tik zonoje 2. Viršutinis sluoksnio 2 horizontas buvo smėlingas ir tekste vadinamas dirvožemiu. Apatinis – molingas ir kiek tamsėjantis, susiformavęs buvusio šlaito vietoje. Aiškios ribos, atskiriančios abu sluoksnius, stratigrafijoje nepastebėta, todėl jie apra-šomi drauge. Perkasoje 1 sluoksnio 2 storis buvo iki 15 cm, jis plonėjo PR kryptimi ir daugelyje vietų greta PR sienelės bei perkasos V ir P kampų siekė vos 1–3 cm storį ar jo visai nebuvo. Perkasos 2 V ir centrinėje dalyse sluoksnio 2 storis buvo 5–20 cm, jis storėjo R kryptimi ir perkasos R kampe siekė 1,2 m storį (3 pav.).

Pirmojo horizonto sluoksnyje aptikta 137 buitinės keramikos šukės, iš jų 108 priklausė lipdytiems indams, 10 – apžiestiems ir 19 – žiestiems, taip pat – 227 molio tinko fragmentai, gintaro žaliavos gabalėlis. Registruoti 8 metaliniai radiniai – 3 kaltinės geležinės vinys, švininė kulka, gargažė, geležinis žetonas (?) ir dvi tvirtinimo detalės. Be to, rasta įvairių stiklo šukelių ir kitų vėlyvų radinių. Taigi dirvožemyje aptikti radiniai datuojami nuo I tūkst. pr. Kr. iki XX a.

Tolimesni sluoksnio tyrimai vyko tik zonoje 2. Antrajame horizonte rasta 18 žiestų indų šukių, 4 skaidraus langų stiklo šukelių, geležinė kaltinė vinis. Taigi kontekstas dar buvo kiek maišytas, tačiau jame dominavo priešistorinių laikų radiniai – 26 lipdytinės keramikos šukės, 2 apžiestos keramikos šukės ir 70 molio

tinko fragmentų. Tikėtina, jog šiam laikotarpiui priklauso ir geležies šlako gabaliukas. Trečiajame horizonte jau rasta tik viena žiesto indo šukė, jokių kitų vėlyvų radinių nebebuvo. Nuo šio lygio iki sluoksnio apačios registruota 87 lipdytinės keramikos šukės lygiu, kruopėtu, grublėtu, gnaibytu ir brūkšniuotu paviršiais, rasta ir viena apžiesto indo šukė. Taip pat surinkta 599 molio tinko fragmentai. Atsižvelgdami į molio tinko gausą šioje zonoje, galime numanyti, jog artimiausioje aplinkoje galėjo stovėti struktūros, kurioms ir buvo panaudotas visas aptiktas molio tinkas, t. y. pastatai, krosnys ar panašiai.

Ploto R kampe po sluoksniu 2, nuo 0,8–1,3 m gylio, slūgsojo iki 74 cm storio gelsvai pilkas smėlis, sumišęs su moliu, jis storėjo R kryptimi, t. y. link terasos šlaito (3 pav.). Aptikta 12 lipdytinės keramikos šukių grublėtu, gnaibytu, brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi ir 31 molio tinko fragmentas.

Likusioje ploto dalyje po tamsiai pilku dirvožemio sluoksniu 2, o kur jo nebuvo, iškart po velėna slūgsojo 5–20 cm storio gelsvai pilkas smėlingas sluoksnis. Jame aptikta 41 lipdytinės ir apžiestos keramikos šukė, 114 molio tinko fragmentų.

Žemiau aprašytų sluoksnių atidengtas įžemis. Pirmojoje zonoje tai gelsvas smėlis, pasiektas 16–45 cm gylyje (2 pav.); antrojoje zonoje – rudas molis, pasiektas 0,8–2,04 m gylyje. Kaip ir paviršiaus reljefas, taip ir įžemio žemėjo PR kryptimi, išskyrus antrąją zoną, kur reljefas žemėjo R kryptimi, t. y. šlaito link. Greta ploto ŠV sienelės įžemis fiksuotas H_{abs} 31,90–32,01 m aukštyje, o greta PR sienelės – H_{abs} 31,50–31,62 m aukštyje, ploto R kampe įžemis pasiektas H_{abs} 29,84 m aukštyje.

Tiriant išskirta 17 galimų archeologinių struktūrų. Pateikti tikslią objektų kilmės interpretaciją archeologui neretai yra sudėtinga ar net neįmanoma užduotis. Panaši situacija konstatuota ir šių tyrimų metu. Siekdami interpretuoti objektų kilmę juos sugrupavome į tris kategorijas – struktūros, neabejotinai susijusios su papėdės gyvenvietės veiklomis, struktūros, galbūt susijusios su papėdės gyvenvietės veiklomis, ir su papėdės gyvenvietės veiklomis nesusijusios struktūros. Plačiau aptarsime pirmąsias dvi kategorijas.

Struktūros neabejotinai susijusios su papėdės gyvenvietės veiklomis – objektai 9 ir 11, abu interpretuoti kaip židiniai. *Objektas 9* – tai 56x45 cm dydžio ovalo formos struktūra, užpildyta tamsiai pilku smėlingu gruntu su smulkiais angliukais, jos pjūvyje fiksuoti nuožulnūs šlaitai ir lygus dugnas pasiektas 30 cm gylyje nuo objekto paviršiaus. Aptikti 4 buitinės keramikos šukės. Pirmoji priklausė galbūt apžiestam indui, kurio molio masėje buvo gausu stambių mineralinių priemaišų, indo paviršius buvo lygus, o pakraštėlis S formos – atlenktas į išorę. Antroji priklausė lipdytam indui galbūt grublėtu paviršiumi. Kitos šukelės buvo labai smulkios ir nutrupėjusios. Taip pat aptikti 8 smulkūs molio tinko gabalėliai. Grunto mėginyje identifikuota 4 paprastojo miežio (*Hordeum vulgare*), 1 avižų (*Avena spelta*) ir 1 galbūt tikrosios soros (*Panicum miliaceum*) grūdas, likę 4 grūdai ir 18 jų fragmentų tiksliau neidentifikuoti (*Cerealia*). Mėginyje taip pat buvo kultūrinių augalų piktžolių ir ruderalinių augalų makroliekanų. Preliminari chronologija – II tūkst. pradžia.

Objektas 11 – tai 83 cm skersmens netaisyklingo apskritimo formos struktūra, kurios pjūvyje fiksuoti nuožulnūs šlaitai ir lygus dugnas, pasiektas 32 cm gylyje nuo objekto paviršiaus (5 pav.). Užpildas – tamsiai pilkas smėlis su smulkiais angliukais, kuriame buvo perdegusių, pajuodusių ir skilusių smulkių akmenukų (20 – 5x4x4, 7x7x4, 9x6x5 cm ir panašiai dydžio ir dar 18 smulkių fragmentų).

5 pav. Objektas 11 – židinys: kairėje – paviršiaus planas; centre – pjūvis; dešinėje – išpreparuota akmenukų koncentracija. M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 5. Feature 11 (a hearth): left – a top-down view; centre – cross-section; right – exposed stone cluster.

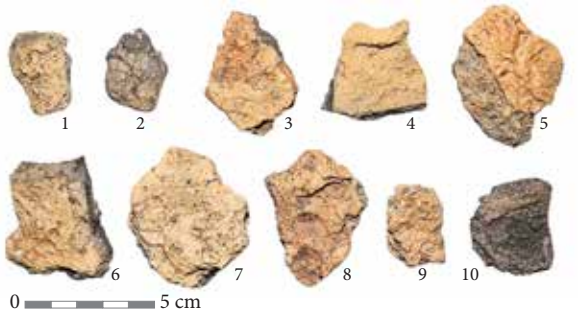
Aptikta 12 buitinės keramikos šukių, priklausiusių lipdytiems indams lygiu paviršiumi, 8 molio tinko fragmentai. Iš objekto paimtas 50 l tūrio grunto mėginys makrobotaniniams tyrimams. Javų grūdai labai prastai išlikę, 2 galbūt priklausė kviečiams (*Triticum spelta*), 1 paprastajam miežiui (*Hordeum vulgare*), likę 4 grūdai ir 22 fragmentai dėl prasto išlikimo ir fragmentiškumo tiksliau neidentifikuoti (*Cerealia*); be to, rasta keliolika laukinių augalų sėklų.

Struktūros galbūt susijusios su papėdės gyvenvietės veiklomis. Šiai kategorijai skiriame 2 duobes, 2 galbūt stulpavietes ir 6 difuzinės kilmės objektus. Duobėmis įvardyti objektai 2a ir 7. Tai 96x70 ir 127x68 cm dydžio struktūros, kurių pjūviuose fiksuoti nuožulnūs šlaitai ir išgaubti dugnai pasiekti 21 ir 23 cm gylyje nuo objektų paviršiaus. Abiejų užpildas – pilkas smėlis. Objekte 7 aptikta viena labai smulki buitinės keramikos šukelė. Difuzinės kilmės objektai yra 1, 5–6, 14–16. Tai – įvairaus dydžio struktūros (nuo 140x81 cm iki 54x39 ir 71x22 cm). Dauguma jų buvo labai seklios – 1, 5–6 ir 14–15 atvejais išlikęs storis siekė vos 4–8 ar 13 cm. Panaši situacija ir objekto 16 atveju – didesnė objekto dalis pjūvyje siekė vos iki 10 cm ir tik R dalyje buvo pagilėjimas iki 17 cm. Dalis šių objektų galėjo priklausyti duobėms ar kt. paskirties struktūroms, kurios buvo seklesnės, kiti galėjo susiformuoti dėl postdepozicinių veiksnių. Radinių įvairove išsiskyrė objektas 15 – aptikta smulki buitinės keramikos šukelė, 3 smulkūs molio tinko fragmentai, mažas geležies šlako gabaliukas ir vario lydinio grandinėlės fragmentas. Grunto mėginyje aptikta suanglėjusi sėjamosios kanapės (*Cannabis sativa*) sėkla, paprastojo ar kietojo kviečio (*Triticum aestivum – durum*) grūdas ir du javų grūdų fragmentai. Kanapių sėklos priešistorinių laikų gyvenvietėse Lietuvoje aptinkamos itin retai – tai išskirtinis radinys, kurio chronologiją ateityje reikėtų patvirtinti pasitelkiant AMS datavimą. Likusiose difuzinės kilmės struktūrose aptikta pavienių radinių. Objekte 1 – 3 molio tinko gabalėliai, objekte 5 – smulkus molio tinko gabalėlis, objekte 16 – lipdytinės keramikos brūkšniuotu paviršiumi pakraštėlis ir du molio tinko gabalėliai. Objektuose 5, 14 ir 16 buvo pavienių suanglėjusių kultūrinių ir laukinių augalų sėklų.

Inventorinamus radinius sudarė buitinės ir statybinės keramikos, molio tinko, metaliniai, titnaginiai ir gintariniai radiniai – 301 (svoris 3127 g), jie perduoti MLIM. Buitinei keramikai inventoriniai numeriai suteikti 182 (svoris 1,504 kg). Surinkta keramikos kolekcija praplėtė iki tol Skomantuose rastų keramikos pavyzdžių

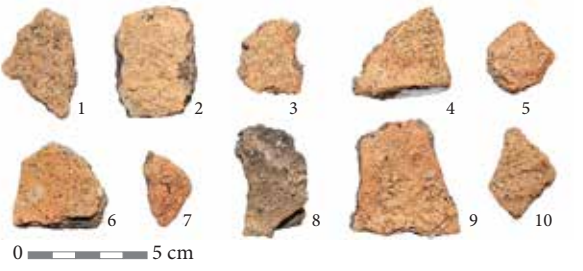
įvairovę. Tyrimų metu aptikta žiestų, glazūruotų, apžiestų ir lipdytų brūkšniuotu, kruopėtu, gnaibytiniu, grublėtu ir lygiu paviršiumi keramikos šukių. Pagal indo formavimo techniką didžioji dalis – 78 % registruotų keramikos šukių priklauso lipdytiems indams, 13 % šukių – žiestiems indams ir 9% šukių identifikuotos kaip priklausančios apžiestiems ar galbūt apžiestiems indams. Tarp lipdytų indų dominuoja šukės lygiu paviršiumi – jų yra 42 %, 23 % šukių priklauso indams grublėtu paviršiumi (6 pav.), 15 % – kruopėtu paviršiumi (7 pav.), 8 % – brūkšniuotu paviršiumi (dauguma neryškiai brūkšniuotos) (8 pav.), 3 % – gnaibytu paviršiumi (9 pav.), o dar 8 % šukių dėl prasto išlikimo ar diagnostinių bruožų trūkumo nebuvo priskirtos jokiam indo paviršiaus apdirbimo būdui. Tarp lipdytinės keramikos šukių lygiu paviršiumi aptikta 17 pakraštėlių, iš jų 59 % buvo tiesaus (I) profilio, o 41 % – į išorę atlenkto profilio (S). Išskirtinas vienas pakraštėlis, kuris yra į išorę atlenkto profilio ir turi rantytą briauną (10 pav.). Remiantis D. Baltramiejūnaitės tipologija, jis turėtų priklausyti KA1 tipui, kuris aptinkamas I tūkst. paskutinio trečdalio–II tūkst. pradžios kuršių gyvenvietėse (Baltramiejūnaitė D. *Apžiestos X–XIII a. keramikos tipologija ir chronologija (Lietuvos archeologijos paminklų tyrimų duomenimis). Daktaro disertacija*, Vilniaus universitetas, 2023, p. 82–83).

Molio tinkas yra gausiausia radinių grupė – iš viso aptikta 1098 molio tinko fragmentai, kurie svėrė 4 kg (inventorinti 97 didesni molio tinko fragmentai). Tokia molio tinko gausa leidžia pasvarstyti, kad galbūt netolimoje aplinkoje stovėjo pastatas. Daugiausia molio tinko masėje yra smulkių, vidutinių ir pavienių stambių mineralinių priemaišų, o keturiuose pavyzdžiuose, panašu, molio masė liesinta ir organinėmis priemaišomis. 2 molio tinko gabalėliai yra trikampio pjūvio ir turi įgaubtas kraštines,

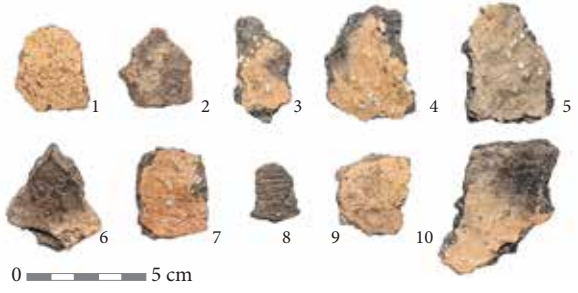
6 pav. Lipdytinė keramika grublėtu paviršiumi. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 6. Hand-built rusticated pottery.

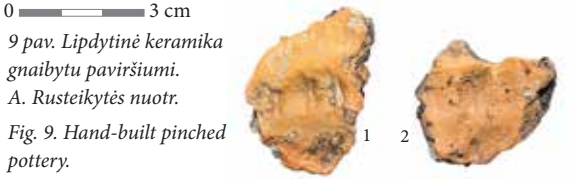
7 pav. Lipdytinė keramika kruopėtu paviršiumi. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 7. Hand-built fine-rusticated pottery.

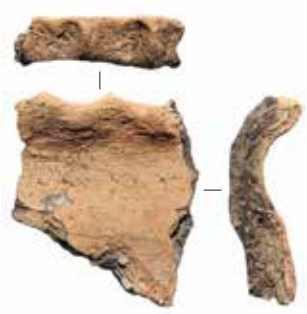
8 pav. Lipdytinė keramika brūkšniuotu paviršiumi. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 8. Hand-built brushed pottery.

9 pav. Lipdytinė keramika gnaibytu paviršiumi. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 9. Hand-built pinched pottery.

0 3 cm

10 pav. Lipdyto indo pakraštėlis rantyta briauna. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 10. Serrated rim of a hand-built vessel.

0 3 cm

11 pav. Galbūt miežio (Hordeum vulgare) grūdo įspaudas molio tinke. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 11. An impression of a grain, possibly barley (Hordeum vulgare), in clay plaster.

0 3 cm

12 pav. Vario lydinio grandinėlės fragmentas. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 12. A fragment of a copper alloy chainlet.

13 pav. Žiestų indų, dengtų įvairiomis glazūromis, šukės. A. Rusteikytės nuotr.

Fig. 13. Sherds of glazed wheel-made pottery.

o tai leistų manyti, kad masė buvo tepta tarp rąstų. Viename iš molio tinko fragmentų užfiksuotas gražiai išlikęs, galbūt miežio grūdo (*Hordeum vulgare*) įspaudas (11 pav.).

Rasta 11 metalinių radinių. Iš jų paminėtini objekte 15 aptiktas vario lydinio grandinėlės fragmentas – išlikusios 6 grandelės, kurios po dvi yra sukabintos 3 eilėmis; grandelių dydis 4,7x4 mm, pagamintos iš apskrito skerspjūvio vielos (12 pav.). Su papėdės gyvenvietės veiklomis galėtų būti siejami 2 geležies šlako gabaliukai. Titnago radinius reprezentuoja viena nuoskala, kurios kairė kraštinė paretušuota iš averso pusės. Rasti 3 gintaro gabaliukai. Iš jų 2 yra žaliavinis gintaras, o dar vienas gabaliukas, nors ir labai prastai išlikęs, turėtų būti netaisyklingo rutulio formos dirbinys.

Papėdės gyvenvietės radinių chronologija apima laikotarpį nuo I tūkst. pr. Kr. iki II tūkst. pradžios, didesnė dalis radinių būdinga I tūkst. viduriui. Taip pat aptikta istorinių laikų buitinės ir statybinės keramikos fragmentų, datuojamų nuo XVII–XVIII a. iki XX a. (13 pav.).

The Foot Settlement at the Skomantai Hillfort

In 2023, a detailed excavation explored a 90 m² area of the settlement situated at the foot of the Skomantai hillfort (Klaipėda district, W Lithuania) (Figs. 1–2). The cultural layer was 16–45 cm thick in most of the investigated area.

The exception was the E corner, where the cultural layer was formed on the slope of a former terrace and thus increased up to 2.04 m at its thickest part, featuring the highest concentration of finds (Figs. 3–4). A total of 17 potential features were excavated, of which 2 were identified as hearths (Fig. 5), 2 as pits, 2 as likely postholes, and 6 were determined to be of diffusive origin. Clay plaster represents the most abundant type of find (1,098 pieces, Fig. 11); other finds include hand-built rusticated, fine-rusticated, brushed, and pinched pottery, some wheel-thrown and glazed pottery, and some other artefacts (Figs. 6–10, 12–13). Chronologically, the finds from the settlement area range from the 1st millennium BC to the early 2nd millennium AD, but the majority were dated to the middle of the 1st millennium AD. Pieces of structural ceramics and household pottery from more recent historical periods (17th–20th centuries) were also recovered (Fig. 13).

Martyna Remenčiūtė

Ručiūnų neįtvirtinta gyvenvietė

2023 m. Ručiūnų neįtvirtintoje gyvenvietėje (Jonavos r., Kulvos sen.) iki įžemio detalieji tyrimai atlikti 420 m² dydžio plote (10 perkasų), žvalgymai iki įžemio vykdyti dar 297 m² plote. 2022 m. A. Bernoto aptikta neįtvirtinta gyvenvietė yra geležinkelio sklypo V pakraštyje, šalia miškelio. Kultūrinis sluoksnis fiksuotas iki 16,5 m pločio (R–V kryptimi) ir 50 m ilgio (Š–P kryptimi) teritorijoje, kur žemės paviršius buvo ties H_{abs} 67,00–68,00 m altitude. Detaliųjų tyrimų vieta buvo 120 m į P nuo kelio Jonava–Kėdainiai, 245 m į ŠV nuo upelių Pūkinė ir Medukšna santakos (1 pav.).

2022 m. įrengiant „Rail Baltica“ aptarnavimo kelius žvalgymus atliko A. Bernotas (*ATL 2022 metais*, 2023, p. 445–455). Būsimos detaliųjų tyrimų vietos aplinkoje aptiktos ir ištirtos 26 struktūros, datuotos XIV–XV a. Ištirtos struktūros ir aptikti radiniai priskirti Višeikių neįtvirtintai gyvenvietei, kuriai priskirta 33,67 ha teritorija Lankesos upelio P krante, patenkanti į Višeikių ir Ručiūnų kaimus.

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – 2022 m. A. Bernoto aptiktos struktūros; 2 – 2022 m. A. Bernoto žvalgymai; 3 – 2023 m. J. Dobeikienės žvalgymai; 4 – 2023 m. J. Dobeikienės iškasos; 5 – detaliųjų tyrimų perkasos; 6 – žvalgytas plotas; 7 – siūloma saugoti teritorija. J. Dobeikienės brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – features unearthed by A. Bernotas in 2022; 2 – areas surveyed by A. Bernotas in 2022; 3 – areas surveyed by J. Dobeikienė in 2023; 4 – trenches excavated by J. Dobeikienė in 2023; 5 – trenches of the detailed excavation; 6 – surveyed area; 7 – proposed cultural heritage protection area.